

### АМОРТИЗАЦІЙНА ВІДРАХУВАННЯ ЯК ОБОРОТНІ КОШТИ

В будь якій точці світу виробництво складається з елементів: засоби праці, предмети праці та сама праця. Саме виробництво складає валову частину внутрішньо валового продукту, що в свою чергу презентує економічний рівень країни.

Не від'ємною частиною потужностей виробництва складають засоби праці - речі або їх комплекс, за допомогою яких людина виробляє життєві блага, тобто це інструменти і обладнання, машини і устаткування, земля і дороги, виробничі будівлі і споруди. Основні фонди, які презентують ефективність, потужність, економічність та екологічність виробництва.

Основні фонди – це матеріальні цінності, які призначаються для використання у господарській діяльності підприємства протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів (рік) із дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей та вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом [1]. Тобто, кожен основний засіб зношується, залишаючи після свого повного використання: потребу в новому обладнанні та брак коштів на обладнання. В П(С)БО 7 «Основні засоби» описано п'ять варіантів розрахунку амортизації.

Амортизація – це процес перенесення вартості основних засобів на вартість новоствореної продукції з метою їхнього повного відновлення [2].

Амортизація це складова собівартості, що амортизаційними відрахуваннями лягає в витрати підприємства, коли основний фонд використовується [2]. Як наслідок амортизаційні відрахування надходять в вигляді доходу від реалізованої продукції. Накопичені відрахування мають назву Амортизаційний фонд – основний цільовий фонд для модернізації, ремонту, удосконалення та заміни основних засобів.

П(С)БО 7 «Основні засоби» в якому вказуються методи амортизації для розподілу вартості основних засобів. Амортизація основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) нараховується із застосуванням таких методів:

1) прямолінійного, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів – найпоширеніший метод серед підприємств; [3]

2) зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість – метод найкраще підходить для автотранспортних підприємств з вірогідністю швидкого морального зносу основних засобів;

3) прискореного зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється – даний метод доречно застосовувати для ОЗ, що швидко піддаються моральному та фізичному зносу (комп'ютери, телефони, технології тощо);

4) кумулятивного, за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання – метод, що амортизує всю суму ОЗ; [3]

5) виробничого, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів – найкраще підходить до ОЗ фізичний знос якого залежить від кількості виробленої продукції.

Водночас, амортизаційний фонд не є прибутком чи оборотними коштами для бухгалтерського обліку – це витрати. Зменшуючи, прибуток до оподаткування, підприємство має вільні амортизаційні кошти. Основна проблематика даної теми, правильне визначення методу амортизаційної політики. Обираючи той чи інший метод амортизації основних засобів, необхідно виходити з оцінки фінансового стану підприємства, його інвестиційних програм, стану матеріально-технічної бази, причому основним критерієм такої оцінки є досягнення оптимального співвідношення між величиною одержаних амортизаційних коштів і їх впливом на цінову конкурентоспроможність продукції підприємства: ринкові ціни на продукцію підприємства можуть не витримати "перегріву", пов'язаного з застосуванням прискорених методів амортизації.

Отже, амортизаційні відрахування мають бути цільового призначення, мають накопичувальний ефект. Вони варіюють цінову політику на підприємстві зменшуючи або збільшуючи свою частину в продукції. Шляхом покращення показників конкурентоспроможності є потужне виробниче обладнання, що можливе за всіма показниками за рахунок амортизації. Не варто забувати, що коштовне обладнання можна ставити від 5 років корисної експлуатації, що зменшить валову частину витрат на роки. Амортизаційні кошти – це вільні оборотні кошти, але з цільовим призначенням.

### Список використаних джерел

1. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 28.12.1994 р. №335/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Державна податкова служба України: Методи нарахування амортизації основних засобів/нематеріальних активів Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-637215.html>
4. Парнюк, В.О. Про підвищення ролі амортизації як джерела інвестицій і регулятора попиту та пропозиції основних засобів // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - №5. С. 166-172.
5. Юрківський О.Й. Амортизаційні відрахування як економічний та фіскальний інститут державного регулювання в Україні. Економічний аналіз. 2013. Том 13. С. 201–206.